

Nr 1 1993

SUNET äskar anslag

DOS-arkiv i Lund

Läs datortidningar med eftertanke

Datorvärlden har förändrats

Finns Eudora för PC-nyttjare?

Ögonvittnet i Hiroshima

Europeisk konferens i Trondheim

KabiNett

19.000 adresser i nya katalogen

Datorn präglar grabbarnas livssyn!

NORDUnet skrev under

PMDF

Språkligheter

ghsdhsfdhj

Fortsatt trafikmätning

Vita Huset på Internet

SUNET äskar anslag

Styrelsen för SUNET har uppvaktat regeringen med en skrivelse, där den begär att verksamheten inom SUNET i fortsättningen finansieras via direkta anslag till VHS, Verket för högskoleservice. En särskild anslagspost bör inrättas, heter det.

Skrivelsen till regeringen sammanfattas så här:

- * SUNET ges ställning som nationell forskningsanläggning med VHS som ansvarigt administrativt organ och med en styrelse som nomineras av universitet och högskolor.
- * Medel för den ordinarie verksamheten, inklusive viss vidareutveckling av nätet, beviljas under VHS-anslaget i form av en anslagspost disponibel av styrelsen.
- * SUNET förutsätts finansiera delar av sin verksamhet genom medlemsbidrag från anslutna organisationer och intäkter från försäljning av tjänster.
- * Tekniska forskningsrådet ges i uppdrag att i samarbete med NUTEK finansiellt stödja sådan utveckling av nätverksteknologi och nätverks tjänster som -- utan att ha omedelbar relevans för driften av SUNET -- bidrar till en vidareutveckling av SUNET och införande av nya tjänster med ny teknik.

Hur skrivelsen mottagits får vi kanske veta i den forskningsproposition som rege ringen publicerar inom kort?

DOS-arkiv i Lund

Genom en överenskommelse mellan SUNET och Lunds Datacentral, LDC, tillhandahåller LDC ett stort DOS-arkiv för fri användning inom SUNET.

Arkivet innehåller mängder med program för MS-DOS-datorer och är en kopia (spegel) av de stora amerikanska arkiven.

Det finns alltså ingen anledning att gå över Atlanten för att hämta MS-DOS-program. Allt finns inom SUNET i senaste version.

Du kommer åt MS-DOS-arkivet med anonym ftp från datorn:
msdos.ftp.sunet.se

Med programmet ftp kopplar du dig till datorn som heter msdos.ftp.sunet.se. I de flesta fall sker detta med kommandot:
ftp msdos.ftp.sunet.se

När du blivit uppkopplad anger du anonymous som svar på frågan om username. Det kommer då en fråga om password. Den besvarar du med ditt eget användarnamn eller din datorpostadress.

Uppgiften används endast för att man skall kunna få statistik över vilka som nyttjar arkivet.

För att komma åt filerna i arkivet använder du lämpligen följande kommandon:

```
dir  
ger en förteckning över filerna
```

```
cd  
följt av namnet på en underkatalog gör att du kan navigera dig fram genom  
filträdet i arkivet
```

```
cd ..  
gör att du stegar dig tillbaka i arkivet
```

```
get  
följt av ett filnamn gör att filen kopieras från arkivet till din egen  
dator.
```

```
bin  
gör att följande getkommandon hämtar hem binära filer. De flesta  
programfiler är binära. Utan bin kan endast textfiler hämtas.
```

Läs datortidningar med eftertanke

Nya produkter utvecklas med en väldig fart. Produktcheferna och deras reklambyråer vill nå ut med sina budskap fort och slagkraftigt. Journalister och redaktörer bearbetas förstås, stressade journalister och redaktörer som ofta saknar tekniskt kunnande.

Ständigt pressade av sina egna stoppdatum tvingas de att okritiskt publicera leverantörernas releaser.

Han som säger det är amerikanen George Abe, produktchef och tekniker med 15 års erfarenhet av datorkommunikation.

Själv läser han Communications Week, Network World och Data Communications men han tycker att vi alla skall läsa mindre och upptäcka mer!

Därmed inte sagt att datatidningar är värdelösa. De kan ge vissa baskunskaper om de läses på rätt sätt.

Om IBM säger att de har APPN inom två år, men det sunna förnuftet säger att det måste ta tre år, då litar jag på det sunna förnuftet, säger Abe.

Att kunna den tekniska jargongen i branschtidningarna är dock värdefullt, särskilt om man sitter på en anställningsintervju, skämtar Abe.

Det är inte så viktigt att känna till alla knappar på en maskin, det ger ett tillräckligt gott intryck om du kan nämna dem vid namn...

Abe saknar också artiklar om Internet och andra nyttigheter.

Men Internets framgång är ju ingen affärsidé. Internet har på helt andra grunder skapat en ny teknologi, som revolutionerat datorkommunikationen.

Tekniker och forskare har frågat sig vad universitet och högskolor behöver, inte vad leverantörerna vill sälja.

Med den filosofin har Internet blivit stort, så stort att det skapar vissa

problem.

Problem som IBM och DEC säkert skulle också skulle önska sig, avslutar Abe.

(Bearbetning av artikel i Data Communications)

Datorvärlden har förändrats

Att datorbjässarna förändrat världen råder det ingen som helst tvekan om. På senare tid har den omvända relationen också blivit uppenbar, åtminstone för IBM...

Under de goda åren satt IBM i orubbat bo. Med datorbjässen i ryggen kunde små företag som Intel och Microsoft växa upp.

Intel tillverkade chips åt IBM, Microsoft gjorde programvaror.

Men det var då det. Nu genomgår IBM kris efter kris. Fem rekonstruktioner på sju år! Och 100.000 jobb har försvunnit!

För Intel och Microsoft går det däremot bra, mycket bra.

För 10 år sedan var deras sammanlagda marknadsvärde blott en tiondel av IBM:s. I år, i början av februari, passerade Microsoft sin läromästare för första gången. Och Intel ligger inte långt efter.

Medan IBM redovisat förlust på förlust, så ökade Intel sin vinst med 30 procent, Microsoft med 44!

Och konkurrensen lär fortsätta. IBM har börjat samarbeta med Apple och Motorola, två verkligt stora rivaler till Microsoft och Intel!

Precis som Microsofts operativsystem kräver chips från Intel, så behöver Apples mjukvaror Motorolas chips.

Nya system

Nu säger IBM att deras nya system redan i första skedet kommer att klara program skrivna för Apple Macintosh och IBM OS/2.

IBM och Apple har meddelat att det nya operativsystemet skall lanseras 1994, ett år tidigare än planerat.

Ännu fortare går det för Microsoft, som lanserar sitt nya operativsystem, New Technology eller NT, redan om några månader.

New Technology bygger på det populära Windowskonceptet.

Intel å sin sida lanserar i år en ny mikroprocessor som de kallar Pentium.

Den lär hantera information dubbelt så snabbt som dagens processorer.

Det finns förhoppningar att nästa personatorgeneration, med Windows NT och Pentium, skall bli lika effektiva som dagens arbetsstationer.

Finns Eudora för PC-nyttjare?

Många Mac-användare talar om Eudoras förträfflighet. Nu undrar jag om det finns någon motsvarighet för oss som jobbar med PC?

Svar:

Visst finns det motsvarigheter! PC Post och NuPop är två sådana exempel.

Men Sunetten gissar att det är en Eudora-version för PC-användare som frågaren efterlyser.

Magnus Höglund på Högskolan i Falun/Borlänge har testat en sådan!

Han berättar att Eudora för Windows nyttjar det s k Windows-socket-biblioteket -- en listig konstruktion inom UNIX-världen som gör det lättare att skriva kommunikationsprogram.

Med tillgång till FTP Softwares PC/TCP version 2.1 fick Magnus tillstånd att göra ett s k betatest.

Det visade sig då att Eudora för Windows har ett gränssnitt som i mycket liknar Eudora för Mac. Menystrukturen och dialogerna är i det närmaste exakta kopior av Mac-versionen.

Själva installationen var också mycket enkel.

-- Det är bara att slänga in filerna i ett bibliotek. Sedan behöver du bara definera tre variabler!

Magnus berättar att Eudora för Windows nu är väldigt stabilt. Endast några små skönhetsfel har förekommit -- fel som rättats till i senare versioner.

Det går t ex utmärkt att skicka filer mellan Eudora för Mac och Eudora för Windows.

Problem kan det dock bli med de svenska tecknen, å, ä och ö.

Eudora för Windows använder teckentabellen ISO8859, men eftersom det finns översättningstabeller till Eudora för Mac så är problemet hanterbart.

Till dags dato har betatestarna i Falun/Borlänge nått fram till version 1 alpha 28, nya uppgraderingar kommer ett par gånger i veckan.

Eudora för Windows har också släppts i ett par betaversioner till allmänheten.

Den senaste versionen (IB27) kan hämtas med anonymt ftp från:

ftp.qualcomm.com

Leta i /pseudora/windows. Hämta gärna hem versionen och testa sedan själv.

Enligt Magnus i Falun/Borlänge skall det också komma en DOS-version av Eudora, dock har han inte fått några uppgifter om när det kan bli aktuellt.

PS! När detta skrives meddelar Lantbruksuniversitetet att den första officiella PC-versionen nu kan hämtas från pinus.slu.se!

Titta i mappen

/pub/pc/mail/eudora

I mappen

/pub/mac/mail/eudora

ligger originalversionen av Eudora.

Eudora 1.3 på svenska finns i

/pub/mac/mail/

Eudora _Svensk/

Ögonvittnet i Hiroshima

Datorkommunikationens förträfflighet finns det många exempel på. Studenter plöjer igenom främmande länders bibliotek från sin dator. Och dator-konferenserna blir allt mer förfinade...

Häromdagen läste jag några rader om en student i Washington som skulle skriva en uppsats om atombomben i Hiroshima.

Från ett terminalrum gick han in och tittade i en av det egna universitetets databaser. Där fann han en hänvisning till en annan databas i Hiroshima!

Väl inne i den hittade han mängder med ögonvittnesskildringar, som han kunde ta del av, utan att lämna sitt eget klassrum.

Visst har forskningens förutsättningar förändrats. Tala om datorrevolution!

Europeisk konferens i Trondheim

I år är det Norges tur att arrangera The Joint European Networking Conference. Årets konferens äger rum i Trondheim och pågår från 10 till 13 maj.

Temat för konferensen är "European Research Networking In a Global Context".

Det är den Tekniska högskolan i Trondheim som håller i trådarna. Ett axplock ur arrangörernas inbjudan:

- * Går det att bygga ett europeiskt datornät från scratch. Hur gör man?
- * Utvecklingsplanerna inom NSFnet.
- * Europas nya infrastruktur. Om Ebone och EUROPAnet.
- * Multimedia.
- * Globala förbindelser och globalt samarbete.
- * Användarstöd.
- * X.500 för dig som inte är tekniker.

Ytterligare upplysningar lämnas via konferensens sekretariat, som har adressen:

Conference Secretariat JENC 93
SEVU, Congress Department
The Norwegian Institute of Technology, N-7034 Trondheim, Norge
Tel +47 7 59 56 69
Fax +47 7 51 72 26

Datorpost: jenc93@sevu.unit.no

KabiNett

En vicepresident ifrån Usa,
sa chanserna äro nog ljusa,
att ett bra KabiNett
gör att jobbet går lätt,
för mig och för min vita husa.

19.000 adresser i nya katalogen

Den nya katalogen med adresser för datorpost distribueras nu för fullt.
Årets upplaga är den fylligaste hittills. Mer än 19.000 adresser har
samlats på 470 sidor.

Katalogen distribueras direkt till alla som står på Sunettens
utsämningslista -- därutöver går det bra att beställa extra kataloger från
SUNET-kansliet i Umeå. 50 kronor per katalog är priset.

Som grund för den nu tryckta katalogen ligger den s k X.500-katalogen.
Uppgifterna i den finns lagrade på en dator i Umeå som heter Hypatia. Via
Hypatia kan du också finna adresser över hela den akademiska världen.
Som Sunetten tidigare berättat kan du själv gå in och titta i databasen. Du
som kan göra terminaluppkoppling begär bara:

telnet hypatia.umdc.umu.se

Logga in med användarnamnet "de".

Från och med i år görs rättelserna i katalogen av kontaktpersonerna ute på
högskolor och universitet.

Skulle du upptäcka något fel i Hypatia eller i den nu tryckta katalogen, så tar du direkt kontakt med din egen kontaktperson. Han eller hon gör de rättelser som krävs.

Alla berörda kontaktpersoner finns förtecknade i den tryckta katalogen. De är också namngivna i SUNET:s informationsdatabas BASUN.

Datorn präglar grabbarnas livssyn!

I datorernas värld är det logiken som styr. Allting är rationellt och ganska förenklat. Tillvaron är svart eller vit, där är man smart eller dum, ond eller god -- ingenting finns där emellan.
-- Nyanser och känslor finns det inte plats för.

Eva Erson vid institutionen för nordiska språk i Umeå har i sin doktorsavhandling tittat djupt in i sex datorintresserade pojkars föreställningsvärld.

Det är som att lägga patiens. Att få nian under åttan. Sett från sidan verkar det idiotiskt, men när man är inne i det så blir det intressant. Samtalen med pojkarna har pågått under en femårsperiod.

-- Först tänkte jag studera deras språk rakt av, men perspektiven vidgades. Jag började se livsfrågor i datorkulturen, snarare än snävt definierade språkfrågor.

Evas samtal med pojkarna har placerats in i ett vidare språkperspektiv, från filosofen Wittgensteins teser till modernare tiders forskningsrön.

Avhandlingen som heter "Det är månen att nå" är en lockelse till läsning och eftertanke.

-- Vårt språk och tänkande påverkas av datoriseringen. Människor som jobbar med datorvärldens symbolspråk tränar också sitt abstrakta tänkande.

-- De kan lätt hamna i en tillvaro av ettor och nollor, särskilt om de skolas in tidigt i livet, menar Eva.

Terminalrummet

Det är skolans terminalrum som är avstampen i Evas avhandling -- det var där pojkarna fick sitt datorintresse, där utvecklades deras kunskande. Där fanns kamratskap, kunskap och trygghet.

Man kunde sitta i timtal och surra och hacka, och skicka iväg någon annan att köpa Coca -Cola och chips.

Timmarna, dagarna, åren i terminalrummet har präglats deras tillvaro -- på gott och ont.

Det var upp och ner och nästan en religion, man var periodare, som en knarkare.

Sådana reflektioner har sociologen Margaret Shotton också iakttagit. Hon kallar det datorberoende eller computer dependency.

Det är inte datorn som skapar beteendet utan samspelet med datorn som befäster och förstärker olika personlighetsdrag, säger hon.

Intresset för teknik, science fiction och intellektuella utmaningar -- men också socialt utanförskap -- gör att datorn blir en lockelse.

-- Datorn kan bli en tillflyktsort, bort från sociala relationer, hävdar Shotton.

De som jobbar med datorer får, som man säger, en negativ loop.

Logik

Datorn lär grabbarna att tänka logiskt, de ges känslan att livet är snabbhet och effektivitet.

-- Jobbar man med nanosekunder känner man sig effektiv, säger Eva.

Allt är möjligt med teknikens utveckling. Med den kan världens trångbodda befolkning i framtiden utlokalisera till andra planeter.

För pojkarna i avhandlingen är ny teknik liktydigt med ett bättre samhälle. Allt är nyttigt i datorernas värld!

När de redovisar sina tankegångar -- om tekniken, om framtiden, om sitt eget liv -- får samtalen ofta en datormässig struktur.

De skapar hierarkier, vill ha ordning och klarhet. I sina resonemang bygger de livet på rationalitet -- trots att livet inte alltid är så rationellt.

Motsatsresonemangen är också vanliga: tillvaron är svart eller vit, antingen eller...

-- Ett traditionellt manligt tänkesätt som förstärkts av deras datorintresse, menar Eva.

Manlighet

Tekniska miljöer har lockat till sig männens intresse sedan urminnes tider. Datormiljön är inget undantag, trots att den är en relativt ny skapelse, så är den en produkt av vår rationella kultur, hävdar Eva.

Även i datorspelens värld ser hon skillnader mellan pojkar och flickor. Pojkarna spelar ofta. För dem är det viktigt att vinna, att tjäna pengar, att överleva, att på ett så raffinerat sätt som möjligt slå ut sina motspelare.

Om man hemligt längst in drömt om att vara den store riddaren på den vita springaren så får man vara det.

Medan pojarna ofta okritiskt kliver in i ett rollspel, så ifrågasätter flickorna mycket mera.

-- De är inte lika fascinerade av själva datorprogrammen. De funderar mera på nyttoaspekten. De vill inte samla diamanter på hög, de vill använda dem till något!

Den manliga dominansen i datorvärlden, sättet att tänka och den jargong som utvecklats oroar Eva.

-- Manlighet betraktades, vid tiden för den naturvetenskapliga revolutionen, som en kombination av kraft och överlägsen tankeförmåga. Den fysiska kraften har nu minskat i betydelse. Idag är det datorerna som står för kraften, där finns makt, status och intelligens.

-- Det som av tradition har tillskrivits en liten elit med män.

Eva skymtar nu en ovilja eller oförmåga att ta tag i känslans kraft, att också bearbeta det irrationella och okontrollerbara i livet.

-- Vårt samhälle behöver nyanser och känslor. Men skulle de tendenser och erfarenheter som jag påvisar i min avhandling få en vidare spridning, då riskerar vi att få ett nytt och förstärkt manligt elitsamhälle, avslutar Eva Erson.

Det är väl också typiskt för dataintresserade att problem stimulerar. Det är inte ett moln över huvudet utan det är månen att nå .

NORDUnet skrev under

Organizational Unit, OU, som Sunetten tidigare berättat om, har nu fått NORDUnets underskrift på ett s k "heads of agreement".

OU tycks i korta drag bli en förlängning av det projekt som tidigare hette Cosine.

OU kommer att ha sitt säte i Cambridge, England.

Nu finns en svensk distributör för PMDF som är en mailer för VAX/VMS-datorer. PMDF har kopplingar till TCP/IP och kan koppla ihop VMS med andra UNIX-maskiner än Ultrix.

PMDF har utvecklats av Innosoft International Inc. i Kalifornien. KOMunity Software International kan berätta mer:
PortaCOM.marketing@komunity.se,
telefon 08-673 20 40.

Språkligheter

I förra Sunetten funderade vi lite grann kring orden PC och Mac. Vad heter de i pluralis? Och hur skall de böjas?

Reaktionerna från läsekretsen har inte låtit vänta på sig:

-- PC-na tycker jag är en hemsk form. Accepterar verkligen språkvårdarna denna konstruktion?

-- Eftersom "flera PC:ar" låter löjligt, brukar jag använda nollplural (flera PC), trots att den formen bara förekommer i neutrum. Däremot håller jag med om att de bestämda formerna bör vara "den där PC:n" respektive "de där PC:na".

-- Vi har länge sagt en Mac, flera Macar, Macen, Macarna. Ordet Mac böjer vi alltså på samma sätt som mack eller klack, men inte som tack eller fack, eftersom det heter en Mac och inte ett Mac.

-- PC bör böjas så här: PC, PCn, PCn, PCn. Ett alternativ vore: PC, PCn, PCar, PCarna.

-- Jag kan hålla med om att i skrift ser Macen, Macar och Macarna inte så bra ut, men det är ändå betydligt bättre än PC-na.

-- I amerikanska sammanhang används PC i betydelsen persondator oavsett leverantör och operativsystem, där är en Mac också en PC.

-- Jag har alltid hävdats att det heter ett PM (trots att det heter en promemoria), eftersom det heter ett M. Likaså har jag alltid sagt ett WC, ett TC och ett BC.

Till min förvåning märker jag, att jag säger en PC, en MC, en TV, en CPU och en EBK. Är det de bakomliggande ordens genus, som färgar av sig?"

Ord kan verkligen intressera. Och det finns gubevars många fler ord i datorbranschen som borde ventileras.

Svenska Akademiens Ordlista är givetvis bra att ha i sådana sammanhang -- men det är ju ingen lagbok, snarare ett språkligt smörgåsbord som ibland förändras...

I den nionde upplagan finns inte ens ordet dator! Men i den elfte och senaste upplagan har det förstås kommit med.

Många språkliga förändringarna avspeglar sig i ordlistorna.

Ta juice som exempel. I nionde upplagan finns det inte ! I tionde upplagan är juice förstahandsalternativet, i en senare tryckning dock ersatt av jos. I den elfte upplagan har Akademien återgått till juice -- eftersom så få anammade rekommendationen jos.

Huvudspår är ett annat ord som också illustrerar utvecklingen. I den elfte och senaste upplagan står det Järnv. efter ordet. Men vem associerar till järnvägen efter mordet på Palme? Det blir säkert en ändring i nästa tryckning?

Datorbranschen kan säkert också åstadkomma förändringar.

Sunetten känner ett visst ansvar och tänker samla på sig ord och uttryck som både Svenska Akademiens Ordlista och Svenska Språknämnden kan fundera på. Hjälp gärna till!

Somliga ord kanske behöver en bra förklaring, andra kanske kan försvenskas?

-- Som fackmän får ni yttra er precis hur ni vill, men om ni vill bli trodda och förstådda i en vidare krets måste ni tänka på ert språk, sa en gång Sveriges Radios språkvårdare till mig.

---

ghsdhsfdhj

Fortsatt trafikmätning

Trafikmätningarna inom SUNET fortsätter som vanligt. Mätningarna görs vid varje högskoleanslutning. Proceduren som sådan är förknippad med vissa klurigheter. Skissen antyder komplexiteten.

Trots komplexiteten är trafikmätningen inte fulländad, fortfarande finns vissa felkällor.

Trafiken till och från Lund omfattar t ex trafik till och från de mindre och medelstora högskolorna i regionen.

Umeå får sig också tillskrivet den trafik som högskolan i Luleå åstadkommer vid sina institutioner i Skellefteå.

Liknande felkällor finns också på andra håll. Därför väljer SUNET att än så länge inte publicera någon trafikstatistik.

Fortsatta mätningar skall dock förhoppningsvis ge värdefull information på lite längre sikt.

Vita Huset på Internet

Att grabbarna Clinton och Gore är intresserade av datorer har vi vetat länge -- i sina nya jobb har de också visat handlingskraft. Numera är Vita Huset anslutet till Internet.

Ett faktum som ligger i linje med deras förhoppningar om en elektronisk superhighway.

Al Gore vill att den skall vara tillgänglig för alla -- alltså inte enbart ett redskap för eliten inom näringsliv och vetenskap.

I USA pågår just nu en debatt i frågan. Skall regeringen styra utvecklingen? Eller skall en ny superhighway vara kommersiell affärsidé?

Svaren kommer förmodligen inom kort. Gore och Clinton förväntas precisera sina planer i vår.

I väntan därpå lyssnar vi på Marc Rosenberg vid Computer Professionals for Social Responsibility i Washington:

Fördelarna med en superhighway skall inte mätas i termer av hastighet. Det är viktigare att veta hur många och vilka som kommer att använda nymodigheten. Först när man vet varför och på vilka grunder nätet nyttjas, kan man bilda sig en uppfattning om förträffligheten, säger han.

Lennart.Forsberg@umdac.umu.se